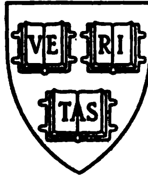
ERMOLDUS NIGELLUS
KONG HARALDS DAB

VE RI
TAS

SKRIFTER

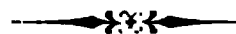
UDGIVNE AF

SELSKABET TIL HISTORISKE KILDESKRIFTERS OVERSÆTTELSE.

XLI.

ERMOLDUS NIGELLUS:

KONG HARALDS DÅB.

KJØBENHAVN.

KARL SCHØNBERGS FORLAG.

1886.

UDGIVET FOR FØRSTE HALVÅR 1886.

I året 1875 dannede der sig i Danmark og Norge et selskab til fremmede historiske kildeskrifters overførelse på modersmålet. I den til dannelsen af dette selskab udstedte indbydelse hedder det blandt andet:

«Så fremt den historiske sans, den folkelige deltagelse i menneskeslægtens levnedsløb, som folkehöjskolen stræber at vække, skal finde næring og støtte, er det af betydning, at menigmand får adgang til sådanne skildringer af fortidens forhold og tildragelser, som er blevet til på en tid, der lå deres emne nær nok til, at den folkelige overlevering derom endnu kunde være fyldig og levende, men som på den anden side dog også lå så fjærnt derfra, at alle didhørende enkeltheder kunde have samlet sig til et helt sammenhængende billede. Sådanne kildeskrifter vilde vi gerne göre tilgængelige for menigmand; og med dette for öje indbyde vi til med os at danne et selskab til fremmede historiske kildeskrifters overførelse på modersmålet. Det er da ikke et nyt, hidtil uforsøgt arbejde, vi ønske at tage op. Blandt de kildeskrifter, der vedkomme Nordens historie, er de ypperste, Sakses og Snorres krøniker, alt for lang tid siden gengivne af Grundtvig og andre; og af de islandske sagaer er de fleste dragne frem af det nordiske oldskriftselskab; også Bedas engelske kirkehistorie og Adam af Bremens nordiske foreligge i oversættelse. Og skønt der vel nok på dette område kan være nogen efterslæt at indsamle, er det dog nærmest vor agt at gå længere tilbage i tiden, til den græske og latinske bogverden så vel fra oldtiden som fra middelalderen. Af det store tal skrifter, der falde inden for denne kreds, vil vi da nærmest udvælge, dels de almindelig priste mesterværker, dels andre skrifter, der vel er mindre kendte, men hvor dog tildra-

Ermoldus Nigellus'

Digt om

Kong Haralds Daab,

i metrisk Oversættelse

af

theol. Kand. Hans Olrik.

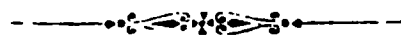
Med Understøttelse fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet

udgivet for

Selskabet for historiske Kildeskrifters Overførelse paa Modersmaalet

ved

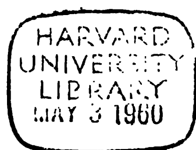
H. H. Lefolii.

Kjøbenhavn.

Karl Schønbergs Forlag.

1886.

Kjøbenhavn. — Bianco Lunos Kgl. Hof-Bogtrykkeri (F. Dreyer).

Indledning.

Det her oversatte latinske Digt, som væsenligst handler om den danske Kong Haralds Omvendelse og Daab, er ikke noget selvstændigt hele, men fjærde og sidste Bog af et større Digt — i det saakaldte elegiske Versemaal — til Ludvig den frommes Forherligelse. Forfatteren, Ermoldus Nigellus, kender vi egenlig kun fra dette Værk og fra to mindre Elegier, som han senere sendte til Kejser Ludvigs næstældste Søn Pippin, Underkonge i Akvitanien (Sydfrankrig); til ham var han nemlig nøje knyttet. Ermold har været Abbed, i alt Fald Munk, som man ser det af Pippins Tiltale: „Broder“ (V. 138). Maaske har han været Forstander for Klostret Aniane i Languedoc[1]); hans Forgænger har i saa Fald været dette Klosters Stifter, den højt ansete Vestgote Benedikt eller Vitiza († 821), hvis strænge Alvor dannede en Modsætning til Ermolds Færd. Skønt Ermold var en Kirkens Tjener, deltog han (824) efter Datidens Skik i et Tog mod de oprørske Beboere af Bretagne; men efter hans egen morsomme Tilstaaelse laa Krigsvæsenet ikke

[1]) Saafremt han nemlig er den samme som den Abbed „Ermenaldus“, som 835 og følgende Aar af Kejseren fik Privilegier for Klostret Aniane (Benedikt af Anianes Levned).

for ham (V. 136). Et Par Aar efter finder vi ham landflygtig fra sit Hjem: ifølge Kejserens Bud blev han holdt i Forvaring hos Biskop Bernold i Strassburg, hvor han forøvrigt blev mildt behandlet [1]). Hvorfor er Abbeden falden i Unaade? Derom tier han selv; han indrømmer, at han er skyldig, men hvori hans Brøde bestaar, røber han ikke. Muligt er det, at han har deltaget i Pippins Udskejelser, maaske endog tilskyndet ham dertil; i Akvitanien var der nemlig Uorden og Vold, snart hører vi om vanærende Krigsførelse mod Saracenerne og om Kirkeran. Det synes endvidere, som Ermold trods sin Stand har plejet at underholde den unge Konge og hans Hof med Skæmt og Spot, som ogsaa er gaaet ud over Kejseren; derpaa tyder den sidste Elegi til Pippin, der maa forstaas som en vrængende Efteraben af Faderens Formaninger. I saa Fald bliver han medskyldig i Pippins senere Ulydighed og Oprør.

Landflygtigheden foranledigede Ermolds Digte; sin Hensigt med at skrive Versene til Kejserens Pris fortæller han selv tilsidst, nemlig at formilde ham og stemme hans Hustru Judith gunstig for sig. Straks naaede han dog ikke sit Maal; thi da han senere skrev sine to Elegier til Pippin, var han endnu i Strassburg. Omsider har han dog faaet sin Frihed, da man andensteds [2]) læser, at Ludvig den fromme i Aaret 834 ved Abbeden Helmold (efter al Rimelighed den samme som Ermold) bød Pippin ufortøvet at give alt det

---

[1]) Ermolds 1ste Elegi til Pippin V. 165 flg.

[2]) Einhards Aarbøger. — Ludvig d. frommes Levned (af en ikke navngiven Præst) Kap. 53.

Kirkegods tilbage, som han havde tilrevet sig og dels selv beholdt, dels uddelt til sine Mænd.

Digtet er ikke af første Rang, hverken hvad Anlæg eller Udførelse angaar; Ermold skriver ikke godt Latin og forsynder sig oftere mod det Versemaal, han har valgt. Han selv synes heller ikke at have næret meget høje Tanker om sine Frembringelser: den passende Musik til hans Digt, mener han, er den ensformige Piben af den Fløjte, som Bondedrengen kan skære sig (V. 747), og bondsk kalder han sin Muse — som han overalt giver Navnet Thalia, skønt denne Muse ellers kun har med Skuespillet, særlig med Lystspillet at gøre.[1]) Flere af de latinske Digtere har han læst; hans Forbilleder er Vergil og Ovid, men han kommer dem ikke nær. Hans Beundring for Klassikerne dukker frem overalt, Billeder fra den gamle hedenske Verden blander sig med kristelige Forestillinger; saaledes sammenstilles Paradiset med den navnkundige Tempedal i Thessalien nedenfor de græske Guders Bolig Olympos (V. 36).

I det væsenlige viser Ermolds Værk sig paalideligt; en Undtagelse danner de smigrende Overdrivelser, hvorved han haabede at faa sit Ønske opfyldt; men dem bliver man let opmærksom paa. Virkeligt Værd faar det ved at fortælle udførligere, hvad vi ellers finder omtalt kort og tørt, og tillige giver det fremfor Datidens øvrige Skrifter Indblik i Livet i en frankisk Kongsgaard. En særlig Vægt faar Skildringen af Haralds Besøg derved, at Ermold, som maaske har

---

[1]) 2den Elegi til Pippin V. 5.

set det alt med egne Øjne, i alt Fald har skr‹
snart efter. Thi ikke alene er den danske Kor
Daab den sidste Hovedbegivenhed, hvormed har
forherlige sin Kejser, men endnu føjer han til
en Ros for hans Styrelse, at Frankerne nu har f
bygget et Orgel; og vi ved, at netop samme Aar
forfærdigede Præsten Georgius det første frank
Orgel.

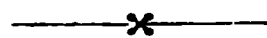
Hele Ermolds store Elegi samt de to smaa
Pippin findes trykt i Pertz' Monumenta Germa
historica II og i den senere Kvartudgave af Mon
Germ. hist. i „Poetæ Latini ævi Carolini" II,
Dümmler (Berlin 1884). Fjærde Bog af det s
Digt er optagen af Langebek i Scriptores re
Danicarum I; efter denne Udgave er nærvære
Oversættelse udarbejdet; dog er der taget Hensyn
afvigende Læsemaader hos Dümmler og Pertz (V
51. 125. 144. 158. 187. 267. 271. 633). Ligeledes
V. 23-24, som ikke findes hos Langebek, tagne me

Ermoldus Nigellus'

Digt

om

Kong Haralds Daab.

Kejserens trofaste Omsorg sig strakte til videste Omkreds,
Troen hos Frankernes Folk hæved mod Himlen sig op,
baade fra fjærn og nær kom Stammer og Slægter til Hobe,
Kejserens Gudsfrygt at se og for at kende hans Tro.
Dog der et Folkefærd var, som den gamle troløse Slange
havde ad vildsomme Vej ledet, saa Gud var dem fjærn;
hedensk de længe bevarede Afgudsdyrkelsens Skændsel,
saa de i Skaberens Sted ærede Afguders Tant;
ikke Gud, men Neptun, og ikke Kristus, vor Frelser,
derimod Jupiter kun bragte de Gaver og Skænk.
Disse Folk man kaldte tilforn med et Navn, som er gammelt,
Danerne, ogsaa endnu kalder man stedse dem saa;
men Normanner det frankiske Sprog dem ofte benævner,
rappe og raske de er, Vaabnene bruger de flinkt.
Dette Folkeslag nøje man kender saa vide om Lande,
Baaden er deres Erhverv, Havet de næsten bebo,

fagre af Aasyn de er, og Væksten og Holdninge ædel,
Sagnet fortæller, fra dem nedstammer Frankern Æt.
Opfyldt af Iver for Herren og Ynk med den fædrei Stamme
Kejseren prøver, om han kan dem erhverve f Gud;
længe han havde den Sorg, at Folk, der dog v som hans Frænder,
uden Belæring gik bort, uden at blive Guds Hjoı
Planen er lagt, og han søger en Mand, som til Danma vil drage
for at erhverve for Gud Folket, som længe g tabt.
Ebo, Biskop af Reims, til denne Gerning han send
at de maa komme til Tro ved hans Belæring Hjælp;
ham havde Ludvig nemlig forsørget i tidligste Ur dom,
Snille han havde til Gavns, oplært i ædle Kunst.
Kejseren taler til ham, og Ordene ildfulde stromme
mens til sin Tjener han gav mangen Befaling s fromt:
„Gaa da, du hellige Mand, forman med vækken Tale
Folket, der fordum var vildt, køb den belejlige T
Hisset i Himlen er Gud, som dannede Verden og altii
alt hvad paa Jorden har Sted, opfylder Himn og Hav,
og han skabte det første Menneske, Fader til alle,
Paradis fik han til Land — yndigt som Tem det var —,

at han maatte med Glæde ham tjene til evige Tider
uden at kende til ondt, ledet ved Skaberens Gunst.
Men han faldt, thi han synded; og derpaa ved Djævelens Ondskab
Menneskebørnene faldt, Adams usalige Slægt.
Sæden nu voksede frem og fyldte Skove og Marker,
ikke de dyrkede Gud, kun de til Billeder bad.
Syndflodens rivende Bølger dem alle tilsammen da slugte,
levnede kun nogle faa, Frelse i Arken de fandt.
Fra saa ringe en Sæd opvoksed den herlige Skare;
deraf dog kun nogle faa vedblev at tilbede Gud;
men den øvrige Mængde af mange Slags Gift blev besmittet,
søgte ad Krogveje frem, grusomme Afguders Spor.
Atter forbarmed sig Gud, til Verden Sønnen han sendte,
som i hans Vælde har Del, hersker i Himmelen højt;
skrøbeligt Menneskevæsen til Herligheden han knytted,
og fra Arvesynds Magt frier han Mennesket ud;
han som med Almagt hos Faderen mægtede Verden at frelse,
han dog af Kærlighed her vilde som Menneske dø,
Døden han gav sig i Vold og lod sig fæste til Korset,
for at de Riget kan faa, alle, der kæmpe for ham;
han sidder nu ved Faderens højre paa Himlenes Trone,
Tjenerne kalder han hid: Iler, at Riget I faa!
Ja, han de udvalgte byder hans Lam at føre tilbage,
og at de efter hans Bud bringer den hellige Daab.
Ingen formaar at svinge sig op til Hjemmet i Himlen,
uden at alting han gør, eftersom Kristus har budt,

nemlig forst at forsage at dyrke den hæslige Djævel,
dernæst at modtage snart Daabens det hellige Bad.
Dette Folk du søge at kalde tilbage til Troen,
den, som vi ærer saa højt, Kirkens ærværdige Tro.
Daarskaben maa det forlade; at ære Støtter af Malmet,
det er for Manden en Skam, han, som er stærk ved sin Kløgt.
Jupiter eller Neptun eller andre, hvad Hjælp kan de bringe?
eller et Stykke Metal, mejslet ved Menneskehaand?
Tomhed dyrker de Stakler, de beder til døve og stumme,
bringer for Vætterne frem det, som de skylder vor Gud.
Vi kan ikke vor Gud formilde med blodige Ofre,
Menneskets rolige Bøn, den er den hellige kær.
Altfor længe de alt har vandret ad syndige Vildspor,
nu maa de vende sig om fra den forbudene Vej.
Dagen helder, den sidste Time dog endnu dem kalder,
Frelserens Vingaard endnu tilbyder Plads til enhver.
Tiden er kommen at aflægge Træghed, mens Lyset, det hulde,
straaler, saa Mennesket kan stræbe at komme til Gud.
Gid dog ej Natten, den sorte, saa brat maa forraske de sløve,
da ufortøvet de faa Ildovnens grulige Straf.
Ebo, tag nu din Bibel, den du saa ivrig har gransket
tag dig den Pagternes Bog, baade den gamle og ny;
af den hellige Kilde den kvægende Drik du skal øse,
vil de den tømme til Bunds, bliver Guds Sandhed dem klar.

'al med Strænghed dem til, hvor det passer, saa skulle de sande,
at det kun Daarlighed var, alt, hvad de hidtil har tjent.
aa da ud fra vort Land og opsøg snarlig Kong Harald,
hvad vi i Korthed har talt, skal du forkynde for ham.
ærligheden til Gud, og Troens Lære tillige,
de har os givet i Hu Hilsen med saadanne Ord.
r han til Sinds at følge de Venskabsraad, som vi giver,
modtage vil han vor Ord fromt med en uskrømtet Tro.
mærteligt! at han i Hast sine Fædres Veje forlader,
vender til Kristus sin Bøn, saaledes lyder vort Bud,
g at han giver sig hen til Gud baade villig og gærne,
da han kun Skabningen er, Gud har i Verden ham sat.
ort fra de hæslige Vætter og Jupiter maa han sig vende!
han maa forlade Neptun, Kirken maa være hans Ly;
elst han tage mod Gaven, som Helligdomskilden ham skænker,
mærket med Frelserens Kors, saa er mit Ønske, min Bøn.
maa han tro, jeg forlanger, han mig sit Land skulde afstaa;
vende Guds Skabning til Gud, det er alene min Agt.
il han følge vort Raad, vor Borg han hastelig gæste,
modtage Renselsens Bad her i Guds hellige Væld;
r han da tvættet ved Daab og glædet ved Maaltid og Vaaben,
drage til Riget han hjem, leve derefter for Gud.

Thi den almægtige Herres Bud for ham at forkynde,
byder vor ærlige Tro, det vil jeg nu lade ske."
Dernæst befaler han Ebo at give rigelig Gave.
„Gud være med dig, farvel!" saa vare Kejserens Ord.

Men ved den samme Tid der kom om Bretonernes Oprør
Bud, som det ofte var sket, bragte en Tidende svar,
nemlig at Pagten, som Kejseren nys med dem havde sluttet,
og som de modtog med Ed, den var nu skammelig brudt.
Kejseren samler sin Hær og lader tilbørlig den ruste,
Hærtog bereder han stolt, did vil han drage i Hast:
alle Frankerne kommer, og lydige Folkeslag møde,
ligesom ogsaa Pippin ruster sig ivrig til Kamp.
Hele sit Mandskab han delte i trende ordnede Hære,
sætter en Fører til hver, Høvdinger faa deres Hverv.
Over den ene Skare til Fører han satte sin Navne,
Matfrid han gav ham til Hjælp, Tusinder mange dertil;
Hugo han satte til Hjælp for Pippin og med ham Helisakar,
begge navnkundige Mænd, talløse Skarer derhos.
Kejseren selv er Fører for Hærens midterste Styrke,
Kyndig i krigersk Færd styrer han Ledingen snildt.
Lantbert Høvding er her, hist Rækkerne føres af Matfrid,
Ludvig, som næppe er Mand, kæmper i Faderens Krig.

Vaaben bærer Pippin, hans Folk og Frankernes Skare,
hærgende strængt overalt Folkets navnkundige Land.
Kejseren selv rykker frem med Hæren ad banede Veje,
saaledes drager de frem, aabent er Britternes Land.
Ogsaa jeg selv bar Skjoldet paa Arm, omgjordet med Sværdet,
men mine vældige Hug gjorde dog ingen Fortræd.
Dette mærked Pippin, han lo og forbavset han sagde:
„Broder, kast Vaabnene bort! skrive du hellere maa.“ –
Marker de drager igjennem og Skove og gyngende Moser,
Mændene bringer de Død, ligesom alt deres Kvæg;
frem man fører elendige Fanger, de falder for Sværdet,
Resten da kommer tilsidst ydmyg til Kejserens Hær.
Høvdinger faar Befaling at passe paa Landet, at ikke
Folket sig rejser til Kamp, om det end saa var til Sinds.
Sejr bar Kejseren hjem, med Sejr nu Frankernes Hære
vendte tilbage igen, hver kunde søge til sit.

Ebo, den hellige Mand, imens i de nordiske Riger
øved berømmeligt Værk, værdigt for Herren, vor Gud.
Alt for at gæste din Borg, Kong Harald, var Biskoppen kommen,
og med sin Lære om Krist havde dit Hjærte han fyldt.
Harald begyndte at sætte sin Lid til Herrens Formaning,
ogsaa til Kejserens Ord, kundgjorde alt for sit Folk.

„Hellige Mand, jeg tror, hvis Handlingen svarer til Ordet,
rejs!“ — han sagde — „og mæld Konningen hvad jeg har sagt:
at jeg har Lyst at komme og skue Frankernes Rige,
Kejserens Tro og hans Magt, Godset og Kirkernes Pragt,
Dyrkelsen af Eders Gud, som alle Magter maa lyde,
ham, som du her har forkyndt, ham, som man griber ved Tro.
Om Eders Kristus, om hvem du mig lærer, da mægter at give
det, som jeg beder ham om, straks jeg da skrider til Daad;
dog mine Guder skal blive, til hvem vi har indviet Altre,
indtil jeg Templer kan se, som man har rejst for din Gud.
Overgaar han, din Gud, da vore Guder i Højhed,
og hvis han efter min Bøn mere at skænke formaar,
da har jeg Grund til at skifte, med Glæde da lyder jeg Kristus,
da skal det kunstfulde Malm kastes i flammende Ovn“.
Gaver han lader ham bringe, og Bispen betænkes med Gaver,
saadanne, som man kan faa netop i Danernes Land.
Glad gaar Ebo tilbage og mælder hans gunstige Tale,
fremsynet higer han nu Harald at vinde for Gud,
og han fortæller, han er nu til Sinds, den Danernes Konning
hid at drage og faa Daabens det hellige Bad.
Kejseren fromt da bringer til Gud, som er Fader til alle,
ham, der skænker kun godt, kraftig og hjærtelig Tak;

og han byder, at straks over Rigets samtlige Egne
alle med inderlig Bøn vender sig ydmygt til Gud,
om at Kristus, den Drot, hvis Blod al Verden har løskøbt,
ogsaa maa disse befri kærlig af Djævelens Vold.

Drager til Ingelheim fluks ad gode, banede Veje
Kejseren, naadig og from, Hustru ham følger og Barn.
Vær det ligger, det Sted, ved Rhinens rivende Strømme,
Haver og opdyrket Mark omgiver Borgen saa smukt;
mmelig knejser den selv og hviler paa hundrede Søjler,
talrige Gange der er, ogsaa mangfoldige Rum,
inde Døre og Trapper der findes, og tusinde Kamre,
dygtige Mesteres Haand danned det herlige Værk.
r den højestes Hus staar kunstig smykket med Malmet,
Stolperne helt er af Malm, gylden er Dørenes Fløj;
rlige Billeder langs med Væggene tydelig viser,
hvad der er øvet af Gud og de berømteste Mænd:
rrest til venstre man ser vore nyskabte første Forældre
færdes i Paradis' Fryd, Hjemmet, Gud Fader dem gav.
istelig Slangen besnærer Evas uskyldige Hjærte,
saa hun forlokker sin Mand, rækker ham Kundskabens Frugt.
ernæst hvorledes for Gud de sig dækker med Figenens Blade,
lider forskyldt deres Straf, dyrker med Sved deres Mark.

Offeret bringes, det første, og Broderen fælder sin Broder,
Avind daared hans Sjæl, Broderens Bane han blev.
Hvad der dernæst er malet, fortæller om følgende Slægter,
ordnede, fast uden Tal, Minder fra henfaren Old.
Syndfloden vokser og skyller udover den samlede Verden,
opsluger alt hvad har Liv, alle det have fortjent.
Ganske faa kun i Tal Guds Naade bjærger i Arken;
Noah sender sin Ravn, derpaa sin Due saa glad.
Dernæst er Abrahams Gerninger malede, ogsaa hans Afkoms,
Josef, hans Brødre med ham, dertil Kong Faraos Værk.
Fra den ægyptiske Trældom befries Folket ved Moses,
her ses Ægypterens Død, Israel drager afsted,
Loven, given af Gud, paa tvende Tavler staar skreven,
Fjældvæggen udgyder Vand, Himlen forsyner med Brød.
Her de naar til den længe forjættede, fremmede Jordbund,
Josva træder nu frem, dygtig han leder sit Folk.
Dernæst er malet den store Skare Profeter og Konger,
mangen navnkundig Bedrift straaler i Farvernes Pragt,
baade Kong Davids Værk og den mægtige Salomons Gerning,
ogsaa man Templet kan se, bygt ved guddommelig Hjælp;
dernæst Folkets Førere, hvem og hvor store de vare,
og de berømteste Mænd, Krigshøvding ligesom Præst.
Men paa den anden Side fortælles om Frelserens Levned,
som han det førte paa Jord, — Faderen sendte ham hid —:

ərst daler Engelen ned og forkynder Maria sit Budskab,
· saa at hun siger med Fryd: „Guds Tjenerinde jeg er“.
ernæst Frelserens Fødsel, som længst Profeterne kendte,
Jesus i Linned blev svøbt, skønt han i Sandhed var Gud.
er de gudfrygtige Hyrder, der følger Herrens Befaling,
dernæst de vise, som saa Barnet ved Faderens Gunst;
a Herodes, der raser og tror, at Krist vil ham styrte,
myrder uskyldige Børn, — Gud har dem skænket at dø.
ısef flyr til Ægypten, men bringer saa Barnet tilbage;
vokser nu Herren som Dreng, stedse dog lydig og tro.
er han lader sig døbe, Guds Søn, der var kommen til Verden,
alle at fri med sit Blód, som i Fortabelsen laa.
er hvorledes han faster, saaledes som Mennesker plejer,
Fristeren ser man at fly, ramt af hans mægtige Ord.
erden han ses at belære om Faderens Kærligheds-gave,
giver den svage igen det, hvortil Gud ham har skabt,
hvorledes han vækker til Live atter de døde,
drager mod Satan i Kamp, sejrer og kaster ham ud;
g ved sin Lærlings Træskhed og Folkets grusomme Skare
valgte han, skønt han var Gud, Døden paa Menneskers Vis.

Her opstanden han klart sig viser for Tjenernes Mængde,
stiger til Himlene op, styrer sit Rige med Kraft.
Ja, med saadanne Billeder Herrens Bolig er prydet,
malede, som det sig bør, alle med kunstnerisk Haand.
Ligesaa Kejserens Hus med talrige Billeder straaler,
malet staar mangen Bedrift, skildret ved snilrige Kunst:
Kyros's Levned er malet, og dertil saa mangen en Stordaad
alt fra Kong Ninus's Tid, mangen forfærdelig Kamp;
her man ser, hvor han raser mod Strømmen, den vældige Konge,
død er hans kæreste Hest, derfor han øver sin Hævn;
dernæst hvorledes i Hovmod han angriber Dronningens Lande,
men i den blodfyldte Sæk kastes hans Hoved til Straf.
Ikke er Udaaden glemt, som den skændige Falaris øved,
han med forbrydersk Kunst myrder de trodsige Folk;
og hvorledes Perillos, der smeddede Guldet og Malmet,
kommer til denne Tyran, til ham han smedder i Hast
uden Gudsfrygt, den Stakkel, en Kobbertyr, saare navnkundig,
saa at den grumme deri piner sin Næste til Død;
snart Tyrannen ham selv i Tyrens Bug lukked inde,
saaledes Kunstneren selv faldt for sin grulige Kunst.
Her lægger Romulus Grunden til Rom i Forening med Remus,
dernæst man ser, at han frækt hugger sin Broder ihjel.

Hannibal ser man, erfaren til Gavns i de blodige Krige,
og at hans Øje blev blindt, det er ej heller forglemt.
Saa Alexander, der sejrer i Krig og Verden erobrer,
og at den romerske Magt hæver til Himlen sig op.
Men paa den anden Side af Hallen man ser med Beundring
Fædrenes Storværk tilforn, nærmere Troen paa Gud:
her til Kejsernes Værk i det mægtige romerske Rige
slutter sig Frankers Bedrift, mangen en Gerning saa stolt.
Hensynsfuld Konstantin Roma, sin Hovedstad, ses at forlade,
opbygget havde han alt Konstantinopel til sig.
Malet staar der Theodosius, han som var yndet af Lykken,
og til hans herlige Værk føjer sig mangen Bedrift.
Dernæst den kraftige Karl, der Friserne aved i Krigen,
malet paa Væggen man ser, alt hvad han øved med Kraft.
Der du straaler, Pippin, du Akvitanerne tvinger,
lægger dem under dit Spir, Krigsguden giver dig Held.
Karl, den vise, man ser træde frem, hans Aasyn er ædelt,
Hovedet løfter han højt, værdig med Guldkronen smykt;
der ser man Saxernes Fylkinger staa, dem Kamplykken frister,
han dem besejrer, ved Tvang kommer de under hans Magt.
Smykket med disse og andre Bedrifter Kongsgaarden straaler,
det er et Syn, som gør godt; ser man dem, bliver man glad.

Her holder Kejseren fromt et Thing for besejre Stammer,
og, som han har det for Skik, ordner han Rig med Lov.

Se, dà svæver paa Rhinens Bølger vel hundrede Snekke
smukt er hvert eneste Skib prydet med snehvid Sejl.
Det er den Sendefærd stolt, der kommer fra Danerne Stammer,
Harald, der byder som Drot, staar paa det forrest Skib.
Dig, Kejser Ludvig, han søger og bringer dig Hylde: som bør sig.
Vækst har du givet det Ry, Kirken alt læn har haft.
Alt de nærmer sig Bredden og styrer indad i Havn
og fra sin knejsende Borg Ludvig den from det ser;
Matfrid han giver Befaling tilligemed Ynglingeskar
at de dem møde paa Stand og med et Gæstfrihe Sind;
Heste ham sender i Mængde med Tømmer og Dækr af Purpur,
at hver nykommen Gæst hastig kan naa til ha Borg.
Harald nærmer sig alt, paa en frankisk Ganger han rid
medens hans Hustru og Folk gøre sig rede dert
og i sin herlige Hal ham Kejseren modtog med Glæc
byder at frembære Mad, dele blandt Gæsterne u
Først tiltaler dog Harald ærbødig den mægti Konning,
Ønsket, der bragte ham hid, det han fortæll ham straks.

„Hvad der har draget mig til Eders Borg, stormægtige Kejser,
ligesom hele mit Hus, dertil min samtlige Slægt,
det vil jeg først Eder melde, saafremt Eders Højhed tillader;
hvis I vil høre derpaa, tolker jeg Eder det straks:
nemlig, idet jeg længe har fulgt de fædrene Love,
har jeg og hidtil beholdt, hvad der hos Folket var Skik,
til mine Guder og mine Gudinder jeg altid har ofret,
forebragt Bønner for dem, Løfter jeg gav dem saa fromt,
for at ved deres kraftige Gunst min fædrene Krone,
Folk og Land og min Æt skærmede skulde bestaa,
sikrede huldt mod Hunger og trygge for ødende Vanheld,
signede mildelig med smilende Lykke og Held.
Men Eders hellige Ebo, som kom til de nordiske Egne,
har noget andet os lært, klart han os har det bevist.
Han har forkyndt, at Himmelens Skaber og Jordens og Havets,
han kun i Sandhed er Gud, Æren alene er hans,
han har dannet et Menneskepar af den nyskabte Jordbund,
hele vor Menneskeslægt nedstammer ene fra dem;
og hin højeste Gud sin Søn har nedsendt til Jorden,
ham, fra hvis Side der flød Blod i Forening med Vand;
dermed barmhjærtig han rensede Verden for alle Slags Brøde,
hver, som er genfødt, han gav Himmelens Rige i Arv.

Kristus Jesus, saa nævnes hans Navn, Guds Søn i det høje,
han ved den hellige Aand frelser hver Sjæl, som har Tro.
Hver, som ikke bekender, at han nu hersker i Himlen,
og hvem den hellige Daab ikke er bleven til Del,
mod sin Vilje fare han maa til det yderste Mørke,
hvor han i Djævlenes Hær optages, evig fortabt;
den derimod, som ønsker at naa til den himmelske Bolig,
hvor der er fuldt op af godt, og hvor det onde er fjærnt,
han maa bekende, at Kristus er Gud og Menneske tilmed,
og i det hellige Væld vorde af Legem han ren,
nemlig i Faderens, Sønnens, den hellig Aands Navn skal han dernæst
tre Gange bøje sig ned i det forløsende Vand.
Denne Gud er kun én, skønt trende Navne han bærer,
lige er Ære og Magt, evig forbliver det saa.
Alt det andet, som Hænder har gjort, det Biskoppen kalder
Afgudsbilleder, Malm, siger, at intet det er.
Og, du naadige Kejser, den hellige Ebo fortæller,
at den Tro, han har bragt, det er just den, som er din.
Ved hans Vandel og ved hans værdige Ord jeg nu kvæget
tror paa den Sandhedens Gud, nærer for Afguder Sky;
derfor jeg ogsaa hastelig sejlede til Eders Rige,
for at jeg maatte faa Del i Eders hellige Tro.“
Dertil svarede Kejseren: „Harald, min Ven, jeg dig giver
rettelig alt hvad du vil, Gud vil jeg bringe min Tak;

hans Barmhjærtighed ønsker du nu at komme til Troen,
du, som jo længe har fulgt Slangens forførende Bud."
jør Eder rede!" saa Kejseren byder — „og skynder jer alle!
gør nu beredt efter Skik alt hvad der hører til Daab,
ide Klædninger, som det sig sømmer for kristne at bære,
Vandet fra Kildernes Væld, Salve og Olje dertil."
a nu dette er ordnet, og alting vel er beredet,
ind i det hellige Hus Harald med Kejseren gaar.
Kejseren til Guds Ære opløftede Harald af Vandet,
ligesom ogsaa han selv gav ham den snehvide Dragt.
udith, den skønne Fyrstinde, af Daabens hellige Vande
Dankongens Hustru drog op, gav hende Daabsklæder paa.
Kejser Lothar, den ældste Søn af den naadige Konning,
hævede værdig hans Søn op af det hellige Vand.
Kongens Høvdinger hæves og smykkes af fornemme Franker,
andre af Hoffet drog op hele den øvrige Flok.
Hvilken Skare du førte til Gud, du mægtige Ludvig!
herligste Røgelseduft bragte du Krist ved dit Værk;
ænge erindres det skal, hvad her du øved, o Fyrste,
hvad du fra Ulven rev bort, frelste og bragte til Gud.
Klædt i de snehvide Klæder og genfødt i Hjærtet gaar Harald
ind i det straalende Hus, der hvor hans Gudfader bor.

Herlige Gaver kan skænker sin Gudsøn, den mægtige Kejser,
Gaver, som Frankernes Land rigt dem at bære formaar,
først en Kjortel af Purpur, baldyret med kostbare Stene,
rundt om en Bræmme af Guld furede Randen med Pragt;
og ved hans Side han hænger et Sværd, som han selv havde baaret,
prægtigt, og føjede til Remmen, der skinned af Guld;
Kæder af Guld omslutter hans Arme, desuden til Lænden
slutter et Bælte sig fast, rigt baldyret med Kunst;
og efter Skik med en straalende Krone hans Hoved man smykker,
endelig fast paa hans Fod sætter man Sporen af Guld;
og paa hans brede Ryg der straaler en Gyldenstykskappe,
medens paa Haanden han har Handsken, saa blændende hvid.
Judith, Kejserens Frue, desuden ogsaa hans Hustru
lignende Prydelser gav, mangen en udmærket Skat,
nemlig en Gyldenstyksklædning, med herlige Stene baldyret,
som kun Minerva den sy kan med sin snilrige Kunst;
Hovedguld med Stene besat nu straaler fra Panden,
medens paa Brystet hun har Spændet, saa kostbart og stort;

Halsen pryder en bøjelig Kæde af Guld, som er flettet,
medens Armbaandet tæt slutter sig om hendes Arm;
men over Hofterne sidder et Bælte med Guld og med Stene,
dertil et guldvirket Slør fra hendes Skulder gaar ned.
Ligesaa Haralds Søn af Lothar, saa mild og saa venlig,
smykkes i selvsamme Stund prægtig med fejreste Skrud;
og deres Følge tillige paa Frankernes Vis bliver prydet,
Kejseren naadig og huld skænker dem Klædninger selv.

Alt var nu blevet beredt til at holde den hellige Messe,
Klokkerne kalder dem did efter sædvanlige Skik.
Kirken straaler af Præsternes Skare, omhyggelig ordnet,
klædte i prægtigste Skrud, pranger som fejreste Vaar;
dér staar de Præster i Flok, der Clemensreglerne følger,
hist staar Leviternes Hob, stillet i Række med Pragt;
Theuto ordner med Omhu Klerkenes syngende Skare,
og Adhalvitus gaar frem, Staven han bærer i Haand,
hver, der trænger sig frem, han slaar, saa at Vejen han baner
ærefuldt foran sin Drot, Hoffet, hans Hustru og Søn.

Gennem en rummelig Forhal skrider nu Drotten Kirken;
dér i Guds hellige Hus kommer han ofte sc Gæst;
herlig han straaler af Guld tillige med kostbare Ster
saaledes vandrer han frem, støttet til Tjenere gla
Hilduin gaar ved hans højre, til venstre gaar Hel sakar,
foran ham derimod gaar Gerung og bærer s Stav,
medens paa Kejserens Skridt han efter Sædvane agtei
smykket er Kejseren selv herlig med Kronen : Guld.
Lothar, den fromme, og Harald, som bærer d snehvide Klæder,
følger nu tæt efter dem, straaler af Gavernes Prag
Karl, den dejlige Dreng, gik foran Ludvig, sin Fade
jublende over sin Pragt sprang han paa Marmoret Flis.
Judith kommer dernæst, i Dronningekappen hu straaler,
fremad vandrer hun stolt, klædt i sit fejreste Skruc
tvende Høvdinger ledsager hende, en kongelig Hæde
Matfrid og Hugo det er, ved hendes Side d gaar,
medens den kronedes ædle Frue de tjener med Ær
begge i guldvirket Dragt drager de stoltelig frei
Efter den frankiske Dronning gaar endelig Dankonge Hustru,
ret hun i Sindet er glad over de Gaver, hun fi
Fridugis ledsager hende, ham følger de Lærlinge Skare,
kyndige, — Dragten er ren, ligesom og der Tro —.

Dernæst i ordnet Tog den øvrige Skare dem følger,
Festdragten klæder dem smukt, den, som dem Kejseren gav,
Men da nu Ludvig med afmaalte Skridt var kommen til Kirken,
bringer han Herren sin Bøn, som han det havde for Skik;
klart derefter fra Theutos Basun der lyder en Tone,
hvorpaa straks stemmer i Klerkenes samlede Kor.

Harald sig undrer, hans Hustru med ham, ja alle forbavses,
Frænderne, ogsaa hans Søn, over Guds vældige Magt,
Klerkene undres de ved som og ved den herlige Kirke,
Præsternes samlede Flok og deres hellige Dont;
Gaverne dog de beundre især fra den mægtige Kejser,
medens de se, at det alt udføres efter hans Bud.
Sig mig nu Harald, du ædle, hvad tykkes dig nu vel det bedste?
er det vel Kejserens Tro eller det daarlige Malm?
Bring dine Guder til Ovnen, af Guld og af Sølv er de støbte,
lad kun for dig og din Slægt Smykker nu smedde deraf:
er de af Jærn, saa kan du dem bruge til Marken at pløje,
Smedene byde du kan Knive at danne deraf;
mere Nytte du har af et Plovjærn, trykket i Jorden,
end af din forrige Gud med hans bedragerske Kunst.
Gud, den sande, er her, som Frankerne samt deres Kejser
tilbeder, dyrk du kun ham, Jupiter kaste du bort!

Jupiter smedde du om til sorte Gryder og Kedler,
disse lad nyde den Ild, som deres Ophav har kær,
lad saa Neptun lave om, han fortjener at blive en Krukke,
som man dig bringer med Vand; — Vandet han elsker jo mest!

Værdig beredtes imidlertid alt, hvad der hører til Huset,
baade forskellig Slags Mad, ligesom mange Slags Vin.
Peter, den øverste Bager, og Gunto, hvem Kokkene lyder,
skynder nu hurtig sig hid, dækker omhyggelig Bord,
frem de tager de rene Duge med snehvide Frynser,
og paa det prægtige Bord sætter de Retterne frem;
en efter Sædvane omdeler Brød, og Kødet en anden,
snarlig paa Bordet man ser Fade, som straaler af Guld.
Men over Skænkerne Otto befaler, den ivrige Yngling,
Vingudens herlige Drik skaffer han hurtig beredt.
Alt som i Kirkens Hal nu den hellige Højtid var fuldbragt,
Kejseren stander da op, agter tilbage sig nu,
kronet med Guld, hans Hustru med ham, hans Børn og hans Hoffolk.
Bort ogsaa Præsterne gaar, klædte i snehvide Skrud.
Vandrer med afmaalte Fjed den fromme da hen til sin Kongsgaard,
hvor efter fyrstelig Skik Maaltidet rede nu staar.
Glad han sig satte til Bords, ved hans Side Judith, den fagre
efter hans Bud, men dog først kysser hun Konningens Knæ.

ved hans anden Side med Harald, Gæsten fra Danmark,
Lothar som Kejser har Plads, alt som det Kon-ningen bød.
anerne undres ved Maaltidets Pragt og Kejserens Vaaben,
ved hans Tjeneres Flok, Ungdommens udsøgte Blomst.
)ét var en Højtidsdag for Franker og genfødte Daner,
mindes stedse den skal selv i den seneste Old.

\lt var den kommen, den følgende Dag, med det tidligste Daggry,
Stjærnene tvinges at fly, Solen varmer vor Jord.
'ejseren drager paa Jagt, efter Skik ham Frankerne følger,
Harald han indbyder og, at han følge ham maa.
ærved der ligger en Ø, omflydt af Rhinflodens Strømme,
dér bliver Græsset saa grønt, dér er en skygge-fuld Skov;
ˢr var der talrige Dyr af mange forskellige Arter,
rundt om blandt Træerne trygt hvilte den sorgløse Flok.
en fyldtes nu vidt og bredt af Jægernes Skare,
Hundenes Kobbel i Hast farer med Mændene frem.
enover Grønsværet Kejseren styrer sin vælige Ganger,
Wito med Bue og Pil ledsager Drotten til Hest.
rem der strømmer en Skare af Ynglinge, ogsaa af Drenge,
Lothar rider blandt dem stolt paa en rapfodet Hest.
'anerne følge i talrige Flok og Gæsten, Kong Harald,
glad han higer i Hu Jagten, den stolte, at se.

Judith ogsaa, den hulde, Kejserens yndige Hustru,
stiger nu op paa sin Hest, smykket i fejreste Skrud;
og foran Herskerinden der rider de fornemste Stormænd,
bagefter Høvdingers Flok, Fyrsten de ærer saa tro.
Hele Skoven nu genlyder ofte af Hundenes Gøen,
højt lyder Mændenes Raab, Jagthornet gjalder nu tidt;
Vildtet skræmmes da op, gennem Torne og Kratskov det farer,
Flugten er ikke et Værn, heller ej Skov eller Vand;
Hjorte med prægtige Takker nu fældes, og Raadyr tillige,
hvastandet Vildbas maa dø, ramt af den skærpede Pil.
Egenhændig nu Kejseren selv mod talrige Vilddyr
Dødsstødet retter med Kraft, ivrig han fælder dem brat;
Lothar, den hurtige, kraftfulde, stoler nu kæk paa sin Ungdom,
lægger med kraftige Haand Bjørne i Mængde til Jord.
Men den øvrige Skare af Mænd, der har spredt sig paa Engen,
fælder mangfoldige Dyr og af forskelligste Art.
Raakalven farer afsted, og Hundekoblet den følger
rask i den løvtætte Skov og gennem Vidiekrat;
did den retter sin Flugt, hvor med hele sit Følge Fyrstinden
Judith holder med Karl, Barnet, som følger sin Mo'er,

didhen den farer, kun Redning der er ved de hurtige Fødder,
frelses den ikke ved Flugt, da maa den snarligen dø.
Men da nu Drengen Karl den ser, han ønsker at følge
Faderen straks i hans Jagt, fluks han forlanger en Hest,
ivrig om Vaaben han raaber, om Kogger og hurtige Pile,
hastig forfølge han vil ligesom Faderen selv;
ivrig føjer han Bøn til Bøn, men den yndige Moder
Drengen forbyder at gaa, opfylder ikke hans Bøn;
og dersom ikke hans Opdrager holdt ham, og tilmed hans Moder,
vilde han løbe afsted paa sine stumpede Ben.
Men nogle Ynglinge løber og fanger den flygtende Raakalv,
helt uden Skrammer og Saar bringes til Drengen den hen;
Vaaben griber han straks, som passer til barnlige Hænder,
saarer nu ivrig med dem Raadyrets bævende Krop.
Svendenes prægtige Skare nu samles, om Drengen de flokkes,
han, som har Faderens Kraft, dertil sin Farfaders Navn,
ja han ligner Apollo, der straaler, naar fremad han vandrer
hen over Delos's Bjærg, stolt og sin Moder til Fryd.
Faderen selv, den mægtige Kejser, og hele hans Følge
søger nu hen under Tag, trættede af deres Jagt.
Judith havde imens, den snilde Fyrstinde, ladt bygge
hist i Skoven en Hal, hyggelig tættet med grønt,

flettet af smidige Vidier, klædt med den afskaa Buxbom,
udenom Tæpper var hængt, Lærredet danne Tag;
selv hun bereder den kærlige Konning et Sæd Græsset,
hvor det er frodigt og grønt, Maaltidet ord hun og.
Kejseren Hænderne tvætter, og han og hans yndi Hustru
sætter sig ned paa en Bænk, smykket med mærket Pragt.
Lothar, den fagre, og Harald med ham — han V skabet nyder —
sætter sig begge til Bords, følgende Kejserens B
medens den øvrige Skare paa græsklædte Jordbu sig hviler,
rundt i den skyggende Skov kvæger den mødi Krop.
Ynglinge bringer de stegte, fede Stykker af Vildtet,
stedse til Kejserens Bord bærer de alle Slags Dy
Maaltidet jager nu Sulten paa Flugt, og Bæger fyldes,
snart maa den plagende Tørst fly for den liflig Drik;
nu den herlige Vin opliver de mandige Hjærter,
flokkevis vandrer man glad hjem til den knejsend Borg.
Og da til Borgen de kom, de kvægede Sindet ve Vinen,
Aftensangshøjtiden da kaldte til Kirken dem hi
Og da den nu efter Skik var fuldført værdig me Gudsfrygt,
atter tilbage de gik ind under Kongsgaardens Ta

ı kom Svendenes Skare, og Jagtudbyttet de bragte,
alle de ønskede ret, Kejseren skulde dem se;
sinde prægtige Takker af Hjorte de bringer og tilmed
Bjørnenes Hoved og Krop hid fra den voldsomme Jagt,
ldsvin i Mængde de bringer med stride Børster beklædte,
Daadyr og Raadyr i Hob frembærer Svendenes Flok.
ıadig blandt Tjenerne alle nu Kejseren Byttet fordeler
efter sædvanlige Skik, Klerkene faar deres Del.

en da nu Harald som Gæst til Herligheden er Vidne,
vejer og prøver han vel mangen en Plan i sit Sind;
tudse han maa, naar paa Kejserens Magt han ser og hans Rige,
og paa hans Tro og hver Skik, hvormed man tilbeder Gud,
indtil han endelig udsletter Vaklen og Tvivl af sit Hjærte,
modtager gærne det Raad, det, som han hørte fra Gud.
Opfyldt af Tro han til Kejseren gaar for dette at sige,
kommer til ham af sig selv, knæler saa ned for hans Fod:
»Mægtige Kejser, der tilbeder Gud og Folkene styrer,
som den almægtige Gud skænked dig naadig og huldt!
ıu har jeg set, hvor herlig du er, hvor kæk og langmodig,
trofast, mægtig og mild, alt ved Guds naadige Hjælp,
ig paa Skatte du er, og den, der trænger, du hjælper,
alle, som under dig staar, dem er du venlig og blid.

Kejser! at alle Dyder fra dig udstrømmer, jeg mærker,
ligesom og, at dit Sind kvæges af Himmelens Dug,
og dit formanende, vindende Ord har bøjet min Nakke
ind under Kristus's Aag, frelst fra den evige Ild,
og fra den daarlige Afvej den fjærnede mig og min Husstand,
som er mig lydig, mit Bryst gav den det levende Væld;
glædet jeg er tillige med Gaver i Mængde og Vaaben,
Hjærtet er opfyldt af Gud, Legemet Rigdomme fik.
Sligt at øve forvist kun Kristi Kærlighed magter,
han til det fjendtlige Folk saadanne Gaver har bragt;
ja, jeg tror, at al Jorderigs Herlighed ene du ejer,
og at med Ære du ret opholder kristelig Sæd.
Som mine Afguder alle tilsammen for Kristus maa vige,
saaledes ogsaa min Magt blot for dit mægtige Navn.
Fortidens straalende Glans, lad den da ikkun fordunkles,
medens dit Rige er stærkt, saaledes Gud det jo vil;
kunde en anden i Magt og i Vaaben end være din Lige,
dog i at elske din Gud over dem alle du staar.
Hvad har at gøre jeg nu? Med Ord kun Tiden jeg spilder:
Talen evner dog ej Storværk at fremstille fuldt."
Hvorpaa han straks af sig selv med Haandtryk Kejseren giver
sig og sit Rige i Vold, alt hvad der hørte ham til.

„Modtag, Kejser, mig selv“ han sagde „og Riget, jeg styrer,
dig vil jeg tjene fra nu, det har jeg ærlig bestemt.“
Tog i Hænderne nu hans Hænder Ludvig med Ære,
Daner og Frankers Land føjedes sammen til et.
Kejseren selv højtidelig da efter frankiske Skikke
skænked ham Vaaben og Hest, alt som det plejer at ske.
Atter en Festdag oprinder, Glæden er atter fornyet,
Franker og Daner som én fejrer den glimrende Fest.

Herlige Gaver da Kejseren giver til Dankongen Harald,
som er hans trofaste Mand, med sit elskværdige Sind,
ja, han skænker ham ogsaa et Landskab, nær ved hans Rige,
mange Slags Gods og en Egn, hvor der kan frembringes Vin.
Og for at alting kan rettelig ske, naar til Herren han beder,
Ludvig til kirkelig Brug giver ham Redskaber med,
Klædninger, som Guds hellige Tjenere plejer at bruge,
Præster han giver ham med, Messebog føjer han til;
nogle barmhjærtige Munke, saa villige, sendte han ogsaa,
for at det hedenske Folk fromt maatte føres til Gud.
Store og herlige Gaver han Konningen giver til Eje,
større end skildre jeg kan; det ikke magter mit Digt.

Skatte og kongelig Spise de danske Søfolk nu bringer
til deres Skibe, de ved, hvad de nu Havet betror.
Brisen kalder om Bord, og Vinden forbyder at tøve,
Varsler, at Vintren er nær, byder at skynde sig bort.
Men da hvert Skib nu er ladet, og Sejlet er blevet istandsat,
gaar efter Kejserens Hu Harald til Snekken med Pragt;
Dankongens Søn og hans Brodersøn bliver i Kejserens Hofborg,
hvor de for ham holde Vagt, følgende Frankernes Skik.
Harald, rigt forsynet med Gaver og alle Slags Vaaben,
drager nu hjem til sit Land over det bølgende Hav.
Ludvig, en saadan Vinding du Gud, den almægtige, skænked,
føjede saa til dit Land Riget, som ret er berømt!
Frivillig Konninger søger til dig for at hylde de Vaaben,
dem, hvormed Fædrene vandt Sejr i hver eneste Kamp;
det, som ej Romerriget besad og det frankiske Rige,
det har du nu gjort til dit, Fyrste, ved Kristus's Navn.
Ja, selv Orglet, som aldrig tilforn man i Frankenland bygged,
hvoraf jo Grækernes Land altid har brovtet saa stolt,
det, hvorved Konstantinopel endnu en Forrang at have
tænkte, o Kejser, ja det pryder i Achen dit Slot;
det kan vel Frankerne minde om Hovedet ydmygt at bøje,
naar til den herligste Ros derfor de hæve sig vil.

Frankenland, juble du maa og Ludvig ydmygt du takke,
ham, ved hvis dygtige Kraft saadanne Gaver du fik.
Og den almægtige Gud, der skabte Himlen og Jorden,
give, at vide om Land stolt man berømmer hans Navn.

Medens jeg dette nu digter, jeg holdes som Fange i *Strassburg*.
— vel jeg erkender min Synd, frit jeg bekender min Skyld —
dér, hvor jo Templet, helliget dig, o Jomfru Maria,
straaler, og hvor man din Ros herlig forkynder paa Jord;
Himmelbeboerne, siger man, ofte den hellige Kirke
gæster, og Englenes Hær holder i Ære den højt.
Mangt et Under berettes, men vælg, Thalia, min Muse,
enkelte ud og fortæl! hjælpe Guds Moder dig huldt.
Vogter i gamle Dage ved denne Kirke i Strassburg,
det var *Theutram*, en Mand, værdig at bære sit Navn,
han for den hellige Jomfrus Alter plejed at knæle,
vaagen ved Nat som ved Dag, alt under Bønnen til Gud;
derfor den hellige Mand, hvis Trøst var den himmelske Naade,
gaves det ofte til Løn Englenes Skarer at se.
Én Gang, en Nat, da han Salmer og Lovsange ret havde sunget,
og da han mødig og træt vilde sig lægge til Ro,

ser han, at Kirken oplyst staar af pludselig Klarhed,
ret som en straalende Dag og som en skinnende Sol.
Springer fra Lejet han op for at finde den lønlige Aarsag,
se, hvilket straalende Lys fylder det hellige Hus.
Saa han da, at en Fugl, lig en Ørn, omsvævede Altret,
sælsom af Skabning den var, ikke den kendes paa Jord,
Næbet var rødeste Guld, dens Klør som de dyreste Stene,
Fjedrenes dækkende Ham ganske som Himmelens blaa,
Lyset straaled fra Øjnene ud. Og Præsten forbavses,
ikke han mægter sit Blik mere at sende derhen.
Fuglen beundre han maa og særlig ogsaa dens Vinger,
tilmed den dejlige Krop, navnlig dog Øjnenes Glans.
Længe saalunde den bliver, men da med en Stemme som Hanens
tre Gange kalder den op Brødrene til deres Pligt,
hæver sig lettelig op; hvor Vinduet hindrer den Flugten,
aabnes der Vej af sig selv, hastelig svæver den bort;
alt som den stiger mod Himmelen op, sig taber og Lyset,
hjemme den havde hos Gud, klarligt at skønne det er.
Thi paa en anden Tid den Mester skued det samme,
— mange forbavsende Ting er mig af Klerke fortalt —:
Da foran Altrets Bord i Kirken han sang, som han plejed,
ivrig i Bønnen til Gud, mens det var Mørke og Nat,

; hans Lærlinger vaaged med ham for den natlige Andagt
fromt at holde for Gud, ventende Tegnet til Bøn,
, da kom der en pludselig Larm som Torden og Stormvejr,
voldsomt rystedes da Domkirkens mægtige Skib.
ed til Gulvet med Skælven og Bæven de Lærlinger styrted,
misted al Samling og Sans, Skrækken dem ganske betog,
'og uden Frygt den hellige Mand sine Hænder mod Himlen
strakte og ønsked at se, hvorfra vel Drønet brød frem;
a han ser, at det fagre Loft i den hellige Kirke
aabner sig, derpaa med Pragt kommer tre herlige Mænd,
lart af Lyset omstraalede, klædte i skinnende Klæder,
Legemets Farve som Sne, hvidt deres Hoved som Mælk;
ldst af Aar den mellemste var, paa de to han sig støtted,
de var hans Tjenere kun, fremad han svævede fromt.
a deres Fod til Gulvet var naat, til Jomfruens Alter
drevne af Gudsfrygt de gaar, fremfører Bønner og Sang,
ındrer som Mennesker ellers og søger de øvrige Altre,
udtaler Bønner og Ord, som det sig Præsterne bør.
kibet til højre ved Paulus' hellige Minde sig glæder,
Peders ærværdige Navn skærmer den modsatte Del,
er den fortrinlige Lærer og hist den Himlenes Portner,
Herrens Moder med Pragt mellem dem begge har Plads;

Midterskibspladsen har Mikael faaet med Korset i Haanden,
medens den forreste Del prydes af Døberens Font.
Ogsaa til dem gik de hellige Mænd fra Himlen at bede,
skønt deres Sjæle de tidt ser for Guds Aasyn at staa.
(Thi at man ikke de hellige Fædres Legem skal ære,
hvem er saa fræk eller dum saadanne Tanker at faa?
Visselig æres dog Gud, naar hans elskede Tjenere æres,
ved deres Forbøn vi kan stige til Himmerig op.
Petrus vel ikke er Gud, dog tror jeg, at jeg ved hans Bønner
kan blive fri for min Straf, den jeg ved Skyld har fortjent.)
Men saalænge de tre i Vor Frues Kirke mon vandre,
oventil Domkirkens Tag aabent bestandig forblev;
da efter fuldendt Bøn de vandred tilbage til Himlen,
Taget sig lukkede til, Aabningen saa man ej mer.
Da nu den hellige Mand havde set det, de andre han søgte,
endnu paa Gulvet de laa, slagne i Hjærtet af Skræk.
„Rejs jer dog, Venner!“ han sagde „hvad er der dog sket, som har tvunget
jer til at falde i Søvn, mens det at vaage er Tid?“
Men de hulkede stærkt, og ikke de mægted at tale,
ikke de kunde forstaa alt hvad der lige var sket.
„Vel,“ han sagde, „nu mærker jer nøje Timen og Tiden,
muligvis dette kan faa snarlige Følger paa Jord;
snarest jeg tror, en Profet det har været, en udmærket Biskop,
som nu af Englenes Kor bliver til Himmelen bragt.“

Sælsomt det opfyldt blev. Bonifacius, kærlig og hellig,
død den selvsamme Stund, ham havde Biskoppen set:
Mens Staalhjærtet i Frisernes Bryst han søgte at bryde
og ved at lære om Krist vise dem Vejen til Gud,
ak, det sindssyge Folk snart myrded sin herlige Læge,
Himmerigs Glæde han fik ved deres skændige Hug.
Men da til Himlen han for, og begge hans Fæller ham fulgte,
Jomfru Maria, dit Hus, vilde paa Vejen han se;
stor din Fortjeneste er i det høje, din Magt her paa Jorden,
Herren en Moder du blev, ham, ved hvem Verden er skabt.
Ej jeg fortjener din Hjælp, men hjælp mig og før mig til Hjemmet,
du, til hvis Tærskel jeg tidt vandred i inderlig Bøn;
og naar saa Verdens forfængelig glimrende Herlighed flygter,
hellige Jomfru saa huld, bær til din Himmel mig hjem!

Sangen, min Kejser, kun fulgt af Rørfløjtens pibende Toner,
rækker Ermoldus dig nu, fattig, forladt og forvist;
da jeg ei Gaver kan give, et Kvæde Fyrsten jeg sender,
Skatte, dem mangler jeg helt, derfor jeg bringer et Kvad.
Kristus, som mægter at røre og pryde Kongernes Hjærter
og dem at vende til det, som er ham mest til Behag,

han, som med Dydens Blomster dit Hjærte har fyldt fremfor alle,
han, som jo gjorde det fromt, saa det paa Mildhed er rigt,
ja, han give, du mægtige Kejser, at naadig du atter
nærmere ser paa min Sag, og at du hører min Bøn.
Ja, maaske du ved Sandhedens Ord vil kunne erkende,
at min Forseelse dog ej er saa slem, som man tror.
Dog vil jeg ikke med Udflugter luske mig bort fra min Brøde,
den, for hvis Skyld jeg nu her er i Landflygtighed stødt;
men din mægtige Mildhed, der Synderen ofte benaader,
beder jeg nu, at den vil til min Landflygtighed se.
Ogsaa du, hans værdige Hustru, herlige Judith,
du som saa mægtig med Ret sidder paa Tronen hos ham,
hjælp den faldne, og bring den elendige Lindring i Nøden,
ak, rejs den faldende op, fri ham fra Fængselets Straf,
at den almægtige maa Eder stedse herefter ophøje,
give jer Rigdom og Fred, skænke jer Ære og Gunst.

Oplysninger.

Ermold begynder med at fortælle, at Kristendommen vandt mere og mere Fasthed i det store frankiske Rige, da Kejser Ludvig den fromme (814—840) ivrig stræbte at fremme den. Vilde Hedninger var derimod Nabofolket Danerne, som Frankerne kaldte Normanner; de var vel kendte for deres smukke, mandige Udseende, deres Vaabendygtighed og deres dristige Færd paa Havet; endvidere har Ermold — ligesom andre samtidige — hørt om deres Stammeslægtskab med Frankerne, idet Tyskerne nemlig skulde være udgaaede fra Nordboerne. Deres Hovedguder vil han nævne, men betegner dem ved to tilsvarende romerske Guder; Jupiter og Thor, den sydlandske og den nordiske Tordengud, svarer sikkert nok til hinanden, men hvem af Nordboernes Guder Ermold tænker paa ved Havguden Neptunus, er usikkert; snarest har det vel været Njörðr, Søfartens Gud; mindre sandsynligt er det, at her menes Odin, som Langebek gætter paa.[1]) V. 1-112.

Efter Ermolds Fremstilling havde Ludvig den fromme længe syslet med Tanken om de danskes Omvendelse, da han endelig som Kristendomsforkynder sendte sin Ungdomsven Ebo. Denne viljestærke og begavede Mand hørte

[1]) Script. rer. Dan. I Side 399 Anm. a. Dette er ogsaa angrebet af Dr. Henry Petersen: Om Nordboernes Gudedyrkelse og Gudetro i Hedenold Side 101 Noten. — I sin Beskrivelse af Norden (Kap. 25) gør Adam af Bremen ogsaa Thor og Jupiter til ét, men lader Odin og Krigsguden Mars svare til hinanden.

efter sin Herkomst til de livegne, men blev oplært sammen med Ludvig, blev hans Bibliothekar og havde siden 816 været Ærkebiskop af Reims, Indehaver af en af de højeste Værdigheder i hele Riget. Af „Ansgars Levned" [1]) ser man, at Ebo selv brændte af Begærlighed efter at prædke for det danske Folk, hvis Sendemænd han ofte havde set i Kejserens Gaard. Af et Brev fra Ansgars Haand ved vi endvidere, at et Møde af Kirkens Mænd, rimeligvis et, der blev holdt i Attigny ikke langt fra Reims (822), bifaldt hans Rejse, og at han fik Pave Paschalis I's Minde til at drage ud; den Bulle, som giver denne Fuldmagt, er det ældste Aktstykke til den nordiske Kirkes Historie. I denne nævnes som hans Ledsager Munken Halitgar, en anset og vistnok lærd Mand, der senere som Biskop var Kejserens Afsending i Konstantinopel; maaske har ogsaa Biskop Wildrik af Bremen sluttet sig til ham [2]). Kejseren understøttede Ebo ved at give ham Gaarden Wellanao (Welnau) nord for Elben nær ved Fæstningen Esesfeld (Itzeho), som Karl den store havde anlagt til Værn mod de danske; her blev der snart dannet et lille Kloster. I Danmark skulde han særlig henvende sig til Kong Harald (i senere Skrifter Harald Klak).

Her maa vi dvæle lidt ved de bevægede Forhold i Danmark paa den Tid. Efter at den stolte Gudfred, der bød Karl den store Trods og truede med at besøge ham i hans egen Hovedstad, var bleven myrdet, sluttede hans Efterfølger Hemming Fred med den mægtige Nabo. Efter et Aars Tids Forløb døde han (812), og nu tærede voldsomme indre Kampe paa Landets Kraft. Sigfred, en af Gudfreds Frænder, og Ring, der var i Slægt med en tidligere Kong Harald, gjorde begge Fordring paa Kronen. Sværdet maatte afgøre det; efter et meget blodigt Slag — hedder det — laa der 10940 Lig paa Valpladsen, blandt dem begge

[1]) Kap. 12 (Side 40 i Fengers Oversættelse, 2den Udgave).
[2]) Se A. D. Jørgensen: Den nordiske kirkes grundlæggelse og og første udvikling, Side 84.

Førerne; men Rings Tilhængere havde sejret og gjorde hans Brødre Harald og Regnfred til Konger. Ret længe fik de dog ikke Lov til at være i Ro: snart kom Gudfreds Sønner med Hjælp fra Sverig og fik Overtaget; vel faldt den ældste af dem, men ogsaa Regnfred blev dræbt, og Harald flygtede da til Frankernes nye Kejser, Ludvig den fromme, for at søge Hjælp [1]). Da han nu havde den frygtede Frankervælde at støtte sig til, maatte Gudfreds Sønner indrømme ham Part i Riget; men der opstod Stridigheder paa ny, flere Gange blev der forebragt Kejseren Klager, og tilsidst kom Harald igen til ham (i Compiegne) for at faa Krigshjælp mod sine Fjender; det var samme Aar som Ebo prædkede for de danske (823), og muligvis har netop dennes Sendefærd forøget Gudfredsønnernes Harme. Ludvig sendte nu to Grever til Danmark for at undersøge Forholdene, og Haralds Fjender turde ikke andet end holde Fred. [2]).

Fortællingens Gang afbryder Ermold imidlertid ved at V. 113-146. indskyde Beretningen om Toget mod Bretagne (ifølge Einhard Aar 824). Allerede 818 havde Ludvig maattet gøre et stort Tog mod de trodsige Britter eller Bretoner — udførlig skildret af Ermold i tredje Bog af Elegien —; men Oprørsaanden var endnu ikke knækket. Kejseren samlede sin Hær og delte den i tre Skarer. En overlod han sin Søn Ludvig, som han havde gjort til Underkonge i Bajern; da denne Ludvig senere blev tysk Konge (843—876), viste han sig som den kraftigste af Ludvig den frommes Sønner; nu var han for ung til paa egen Haand at føre en Hær og fik derfor som Raadgiver Matfrid, Greve af Orleans. En anden Skare stod under Kejseren selv, og en tredje blev anført af hans næstældste Søn Pippin, Underkonge i Akvitanien, som dog fik en erfaren Mand ved sin Side, nemlig

---

[1]) Einhards Aarbøger: Aarene 812—814.
[2]) Einhards Aarb.

Kejserens Kansler, Abbeden Helisakar, og tillige Grev Hugo af Tours, hvis Datter Irmingard var gift med Ludvig den frommes ældste Søn, Lothar. Blandt Anførerne nævnes der ogsaa en Lantbert, som tillige vistnok var blandt de Høvdinger, der nu skulde passe paa Bretonerne[1]). Skønt Opstanden var bleven dæmpet med Strænghed, var der i den følgende Tid ikke fuldstændig Ro i Landet; Lantberts Mænd maatte det følgende Aar dræbe en Urostifter.[2])

V. 147–178. Traaden genoptages: vi faar en kort Skildring af Ebos Virksomhed i Danmark og Frugten deraf. Det var rimeligt, at han søgte til den danske Konge, der allerede var kommen i nærmere Forhold til Kejser Ludvig; men til en mægtig Hersker kom han ikke. Om Ærkebispens Ophold i Danmark, der vel har strakt sig over det meste af Aaret 823, ved vi ellers kun, at han omvendte og døbte mange og drog tilbage sammen med den ovenfor omtalte Sendefærd[3]). Naar Ermold taler om Ebos Virken i de nordiske Riger (V. 147), er det en Overdrivelse; det maa betragtes som meget tvivlsomt, om han har kunnet prædke andre Steder end i Sønderjylland. Om han atter har gæstet Danmark de følgende Somre, ved man ikke. Ermolds Skildring taler nærmest for det, idet Ebo synes at melde Haralds snarlige Komme; Besøget i Ingelheim var jo nemlig først tre Aar efter den frankiske Prælats Missionsgerning i 823. I alt Fald kom han ofte til sit Kloster Wellanao[4]) og bevarede sin Begejstring og Iver for den nordiske Mission; hans kraftige Opmuntringer gengældte Ansgar ved at vise ham en oprigtig Kærlighed og efter hans Død frede om hans Minde, da de fleste brød

---

[1]) Ludvig den frommes Levned 39.

[2]) Anf. Sted.

[3]) Einhards Aarb. til 823. — Ermold burde vistnok have sat dette lille Afsnit foran Krigen i Bretagne.

[4]) Ansgars Levned Kap. 12 (Fengers Oversættelse. 2den Udg. Side 40.)

Staven over ham [1]. Endnu fortjener det at fremhæves, at da Ebo senere som en af Lederne i det store Oprør mod Ludvig den fromme havde draget Ulykken over sit Hoved, søgte han at flygte til Danmark. Om den berømte Ærkebiskop kan vi nemlig sluttelig tilføje, at han tilligemed Kejserens Sønner, særlig Lothar, rejste sig mod sin gamle Velgører (833); var det end næppe af personlige Grunde, men af Iver for Kirken, han har dog derved plettet sit Ry, saa meget mere som han viste sig grusom nok til at tvinge den gamle, afsatte Kejser Ludvig til endda at underkaste sig den mest ydmygende Kirkebod. Da Ludvig atter kom til Magten, gik det selvfølgelig ud over Ebo; hans Flugt mislykkedes, han blev greben og sad som Fange i Bonifaciusklostret i Fulda; kun en kort Tid fik han Lov at komme ud for paa Forsamlingen i Thionville offenlig at bekende sin Brøde og høre sin Afsættelsesdom (835). Efter Ludvigs Død (840) vendte han tilbage til Reims; men i den sørgelige Broderkrig blev han snart fordreven fra sit Ærkesæde af Karl den skaldede, og da han dernæst faldt i Unaade hos Lothar, der hidtil havde støttet ham, søgte han Tilflugt hos den tredje af Brødrene, Ludvig (den tyske); denne gjorde ham til Biskop i Hildesheim, og her levede han sine sidste Aar i Ro († 851).

Ermold fører os nu til Skuepladsen for den berømte Begivenhed. Slottet Ingelheim (Engilenheim) var bygget af Karl den store og fremhæves som et af hans stolteste Værker tilligemed Fruekirken i Achen, Rhinbroen ved Mainz og Slottet i Nimwegen [2]; det har været en af den Tids faste Stenbygninger, ualmindelig stor i Omfang og udstyret med Pragt: de mange Søjler, der var anvendt, skal have V. 179–286.

[1] Anf. Skr. Kap. 29 (Side 82 flg. i Overs). Mine Noter til Fengers Overs. Side 145 og 162 flg.

[2] Einhard: Karl den stores Levned Kap. 17 (Kierkegaards Oversættelse S. 30). — Rhinbroen ødelagdes ved Ildsvaade 813.

været fra Rom og Ravenna [1]). Egnen rundt om var meget smuk; nær ved Kongsgaarden krummede Rhinen sig mellem Vinbjærge, Mark og Skov, og ikke langt derfra laa Mainz, Tysklands første Stad; derfor besøgte Kejserne jævnlig Ingelheim. Til Slottet hørte en Kirke, den, hvori de danske Gæster snart skulde overvære Gudstjenesten. Desværre faar vi ikke en gennemført Beskrivelse af dens hele Indretning; Ermold er næsten kun optagen af dens Vægmalerier, der paa venstre Side fremstillede Begivenheder i den gamle Pagts Historie, paa højre Hovedpunkterne i Kristi Liv. Derfra gaar han over til at fortælle om Billederne i selve Kongsgaardens store Hal, hvor der holdtes Thing. Der var gjort et Udvalg af verdenshistoriske Æmner [2]): den assyriske Sagnkonge Ninus, — den store Erobrer, Perserkongen Kurus' (Kyros') Historie, i alt Fald hans Hævn mod Floden Gyndes (Biflod til Tigris), idet han lod dens Vand lede bort i 180 Kanaler til Straf, fordi en hellig, hvid Hest var druknet i den, og Sagnet om hans ulykkelige Skæbne i Kampen mod Massageterdronningen Tomyris, — den berygtede Tyran Falaris i Akragas paa Sicilien, der i en hul Kobbertyr, hvorunder han tændte et Baal, skal have pint mange Mennesker til Døde, blandt dem Tyrens egen Opfinder, — Roms Anlæggelse, — Alexander den stores og Hannibals Bedrifter, blandt andet hvorledes den sidste paa Vejen gennem den sumpede Arnodal fik den Sygdom, der gjorde ham blind paa det ene Øje; — endelig Billeder af Romervælden, som ikke forklares nøjere. Paa den modsatte Langvæg saa man nogle af de senere romerske Kejsere som Constantinus den store og Thedosius den store. Den førstes Bortgang fra den gamle Hovedstad fremhæves; Ermold synes at have fulgt det uhjemlede Sagn, at Constantinus skulde have forladt Rom af Hensyn til Pave Sylvester, for at denne kunde have Eneherredømmet

---

[1]) Langebeks Note i Script. rer. Dan. I Side 407. — Saadanne Søjler skaffede Karl den store sig ogsaa til sin Kirke i Achen (Einhard: Karl d. stores Levned K. 26).

[2]) Tildels vistnok efter Orosius' Historie.

dér; — tilsidst nogle af Karolingernes Bedrifter, ved hvilke Frankerriget var blevet udvidet og styrket paa Naboernes Bekostning: Karl Martels Sejr over Friserne, Pippin den lilles over Akvitanerne og Karl den stores blodige Tog mod Saxerne.

Til denne Kongsgaard kom Harald sejlende op ad Rhinen med Frænder og undergivne; det skal have været over fire hundrede Mennesker, baade Mænd og Kvinder.[1]) Blandt dem var Haralds Hustru og hans Søn, der vistnok hed Gudfred [2]), samt en Brodersøn, rimeligvis den Rorik, som fik en Del af Frisland som Len for at værne Landet mod Vikinger [3]). Ifølge vort foreliggende Digt kommer den danske Konge til Kejseren, fordi han længes efter Daaben, idet han er omvendt ved Ebos Prædken; men «Ansgars Levned» fremstiller det, som om Harald, atter fordreven fra sit Rige, kom for at søge Krigshjælp og ved denne Lejlighed lod sig døbe. Disse to Beretninger maa saa vidt mulig forenes, men helt lader de sig ikke bringe i Samklang; ifølge «Ansgars Levned» maa Ludvig nemlig bruge lange Overtalelser for at gøre ham til kristen [4]). Haralds Ankomst til Ingelheim her vistnok været i Juni Maaned (826) til den første af de to Rigsdage, som holdtes der i det Aar. Efter at Kejseren har modtaget de ankomne venlig, og Harald straks har forebragt ham sit Ønske, begynder Daabshandlingen. Af Ermolds Skildring kan det sluttes, at den efter Skik og Brug er foregaaet i et særligt Daabshus (Baptisterium), i hvilket der fandtes en stor Vandkumme. Ved hvilken Kirke V. 287-370.

[1]) Aarbøgerne fra Xanten.

[2]) Ifølge Aarbøgerne fra Klostret St. Bertin (til Aar 852). — De andre samtidige Krønikeskrivere nævner slet ikke Sønnen.

[3]) Aarbøgerne fra St. Bertin kalder Rorik Haralds Brodersøn; de andre (Aarb. fra Fulda o. fl.), som ogsaa Adam af Bremen følger (I,17), kalder ham hans Broder, men næppe med Rette. Ermold omtaler ikke Brodersønnen før ved de danskes Afrejse (V. 629 flg.)

[4]) Ansgars Levn. Kap. 6. Fengers Overs. 2den Udg. Side 27—28 og min Note dertil Side 144.

de danske blev døbte, siger han ikke, saa at man snarest kunde tro, at dette skete i Ingelheim; men af Ludvig den frommes Levned, Einhards Aarbøger og andre Kilder ser man, at Daaben fandt Sted ved Albans-Kirken ved Mainz, hvor en af Karl den stores Hustruer, Fastrade, laa begraven [1]). I Ingelheim har der vel ikke været noget Daabskapel, saa at man maatte drage til Mainz [2]). — Om Ærkebiskop Otgar af Mainz har udført Daaben (saaledes som Roskildekrøniken fortæller), er meget tvivlsomt.

Harald blev døbt først; han maatte klæde sig af, gaa ned ad Trinene i Daabsvandet, hvor han blev neddykket tre Gange efter først at have afsvoret Hedenskabet; tilsidst blev der med den hellige Olje gjort Korsets Tegn paa hans Pande og Bryst. Kejser Ludvig stod selv Fadder til ham, idet han rakte ham Haanden, da han steg op igen, og iførte ham den hvide Daabsdragt. Dernæst gik Haralds Hustru ind i Daabshuset med sin Gudmoder. Det var den smukke Kejserinde Judith, Datter af Hertug Welf af Bajern og paa mødrene Side af saxisk Herkomst; hende havde Ludvig den fromme ægtet (819) efter sin første Hustru Irmingards Død. — Den ældste af Kejserens Sønner, Lothar, der siden 817 havde haft Navn af Medkejser og i flere Aar havde styret Italien, stod Fadder til Haralds Søn, ligeledes frankiske Høvdinger til deres danske Jævninge, og Tjenerne til de underordnede.

Det er næppe alle danske, der har ment det alvorlig med at antage Kristendommen. Her kan mindes om en Fortælling, som en Klosterbroder i Schweiz har optegnet [3]): Ludvig den fromme opfordrede alle „Normanner", som kom til ham, til at lade sig døbe, og snart drog mange til ham

[1]) Einhards Aarb. til A. 794.

[2]) Langebek (Script. rer. Dan. Side 407 Note z) vil gøre Albanskirken til et med Ingelheims Kirke, støttet paa, at Einhard et Sted (til Aar 787) kalder Ingelheim en Forstad til Mainz. Dertil var dog Afstanden meget for stor; desuden laa Albanskirken i en anden Retning for Mainz end Ingelheim.

[3]) St. Gallen-Munken II, 19.

for den Sags Skyld; men Grunden var rigtignok, at de havde Lyst til at faa den hvide Daabsdragt og Gaverne, som Frankerne skænkede de døbte. Saaledes kom der en Gang en Skare paa halvhundrede og forlangte Daaben. Da der ikke var Daabsklædninger færdige til saa mange, maatte man i en Fart skære det Tøj, hvoraf de blev syede, i Stykker og hæfte disse sammen, saa godt man kunde. En saadan mangelfuld Klædning blev en af de ældste blandt dem iført. Efter forbavset at have undersøgt den, udbrød han da: «Nu er jeg tyve Gange bleven døbt og har altid faaet en ordenlig Dragt, men denne Gang har man givet mig en Sæk, der passer til en Kvægdriver, men ikke til en Kriger! Og skammede jeg mig ikke over at være nøgen, kunde du paa Stedet faa den tilbage igen tillige med din Kristus». — Er Fortællingen end ikke helt troværdig, har den dog maaske en historisk Kærne i sig.

Efter Daaben vendte man tilbage til Kongsgaarden, V. 371–566.
hvor Ludvig den fromme viste sin sædvanlige Gavmildhed. Han fremtraadte nu iført en glimrende Festdragt. Ellers gik han tarvelig klædt, fortæller den ene af hans Biografer [1]; men ved højtidelige Lejligheder havde han Krone, Kjortel, Sværd med Bælte, Benskinner og Stav, der alt var gyldent, en guldvirket Kappe — vistnok efter gammel frankisk Skik meget lang fortil og bagtil, men kortere paa Siden — og guldstukne Benklæder, — rimeligvis skarlagenrøde og omvundne med Baand af samme Farve [2]). En lignende Dragt er det vel, at Harald har faaet. Klokkerne fra Ingelheims Kirke kaldte nu til Gudstjenesten, som vel udelukkende har været Messe. Klerkene var ordnede og førte af Kantoren Theuto; Præsterne stod for sig, Diakonerne (Leviterne) for sig. (Hvad der menes med Præsterne, der fulgte Clemensreglen, er usikkert.) Efter at der var bragt Orden i den tæt

---

[1]) Thegan Kap. 19.

[2]) Se Beskrivelsen af den gammel-frankiske Dragt St. Gallen-Munken I, 34. — Einhard beskriver Karl den stores Hverdagsdragt og Højtidsdragt (Karl d. stores Levned K. 23).

forsamlede Mængde, gik Kejseren med Følge i et højtideligt Optog til Kirken. Først kom Overdørvogteren Gerung, der fire Aar før tillige med Kejserens Frænde, Munken Vale, havde ledsaget Lothar til Italien som Raadgiver. Dernæst kom Kejseren selv med to fornemme Mænd ved Siden: Hilduin, hans Ærkekapellan, Abbed i det berømte franske Kloster St. Dionysius (Denis), og Kansleren, Abbed Helisakar, der allerede er omtalt ved Toget mod Bretagne; begge stillede sig senere trodsig over for Ludvig, især Hilduin, der til Straf en Tid lang sad fangen i det saxiske Kloster Korvej. Ermold fortæller, at Karl, Ludvigs Søn af andet Ægteskab, hoppede hen ad Marmorfliserne foran sin Fader. Han var den Gang kun en Purk paa tre Aar[1]); naar han fremhæves her, er det maaske af Hensyn til hans Moder; i alt Fald er den senere Fortælling om hans Jagtlyst (V. 519) vel nok tilføjet for at smigre Judith. — Tre Aar efter gav denne Dreng Anledning til Splid i Frankerriget: da den svage Kejser, overtalt af Judith, paa en Rigsdag i Worms trods sine tidligere Bestemmelser gav sin yngste Søn Del i Riget, blev de ældre Halvbrødre forbitrede og stod snart under Vaaben mod Faderen[2]). Karl blev senere (som Karl den skaldede, 843—877) Konge af Frankrig og var sine sidste Aar tillige romersk Kejser. — I Optoget fulgte Lothar og Harald, dernæst Judith, efter hende Haralds Hustru med en Abbed til Ledsager og endelig hele det store Følge. Judith havde to af de fornemste Høvdinger til Ledsagere, Matfrid, Greve af Orleans, og Hugo, Greve af Tours, Lothars Svigerfader, ifølge Thegan en træsk og fejg Mand, der allerede da hemmelig ophidsede Lothar mod hans Fader[3]). Han og Matfrid havde tidligere deltaget i Toget mod Bretagne og blev endnu samme Aar sendt mod Sara-

[1]) Ifølge Ludvig den frommes Levned Kap. 37 var han født Juni 823.

[2]) Thegan Kap. 35.

[3]) Thegan Kap. 28. — Denne Forfatter sværter i det hele det Parti, der var Kejseren fjendtligt.

cenerne i Spanien; men der førte de Krigen saa slet, at Kejseren dømte dem til at miste deres Ære. Derfor var de blandt Hovedmændene i de to store Rejsninger mod Ludvig den fromme. Ved disse Lejligheder gik det ikke mindst ud over den Kvinde, hvis Æresfølge de var i Ingelheim: Ved det første Oprør (830) blev Judith, der beskyldtes for at staa i Forhold til en Grev Bernhard, tagen til Fange, skønt hun havde søgt Ly i et Kloster; dernæst blev hun pint paa flere Maader og ved Trusler om Døden tvungen til at søge at bevæge sin Mand til at gaa i Kloster og til selv at tage Sløret. Ludvig den frommes senere Sejr over Sønnerne friede hende vel fra Klosterlivet; men ved det andet Oprør (833) blev hun atter reven bort fra sin Ægtefælle og levede forvist i Italien, indtil den gamle Kejser blev genindsat. — Baade Hugo og Matfrid døde i Aaret 836.

Gudstjenesten gjorde med sin Sang og Pragt et mægtigt Indtryk paa de danske; da den var endt, samledes man til et Festmaaltid, hvor alt var ordnet efter Kejserens Vilje; Judith tog Sæde ved hans Side, efter først ifølge Datidens Skik at have vist sin Ærefrygt for sin kongelige Husbond ved at kysse hans Knæ [1]). Dagen efter blev der holdt Jagt paa en Rhinø, den samme, hvor Ludvig den fromme tilsidst laa syg og døde (20 Juni 840). Jagten var nemlig Kejserens Lyst, han forsømte den ikke noget Aar; skulderbred og armstærk, som han var, kunde han nemlig bruge Kastespyd og Bue som ingen anden [2]).

De danske blev en Tid lang hos Kejseren; først om V. 567–648.
Efteraaret drog de hjem (V. 626). Under dette Ophold — fortæller Ermold — tog Harald sit Land til Len af Kejseren, idet han anvendte den almindelig brugte Skik at lægge

[1]) Det samme fortæller Ermold i sin Elegis 3dje Bog (V. 167) om Bretonerhøvdingens Hustru. — Det kan tilføjes, at Judith forøvrigt i Virkeligheden vistnok beherskede Ludvig den fromme.

[2]) Saaledes Thegan Kap. 19. I den større Levnedsbeskrivelse af Ludvig den fromme er for hvert Aar optegnet, hvor han holdt Jagt.

sine Hænder i Lensherrens [1]). Denne gav derpaa sin nye Lensmand Hest og Vaaben; det var ikke blot en frankisk, men i det hele en gammel germansk Skik [2]). Tillige gav Ludvig sin nye Vasal et Landskab som en Tilflugt, om han atter blev fordreven. Ifølge de andre Hovedkilder til denne Tids Historie var det en Del af Frisland, nemlig Grevskabet Hriustri (Rüstringen, de lave Egne ved Weserflodens Udløb); naar «Ansgars Levned» (Kap. 7) siger, at dette Len laa «hinsides Elben», beror det vistnok paa en Fejltagelse [3]). Men ingen anden end Ermold fortæller om den anden Egn, som Harald fik tillige; da Vinstokken trivedes der, har det vel været en Plet ved Rhinen, maaske i Ingelheims Nærhed. Harald fik atter en Mængde Gaver, og Kejseren viste ogsaa sin Iver for at fremme Missionen; foruden Messebog og andet, der brugtes til Gudstjenesten, gav han den danske Konge to Munke med. Einhards Aarbøger og Levnedsbeskrivelserne af Ludvig den fromme omtaler dem slet ikke, og Ermold navngiver dem ikke; og dog skulde deres Udsendelse blive af langt større Betydning end Haralds Daab i og for sig. Af «Ansgars Levned» (Kap. 6) ved vi nemlig, at de to Munke var Ansgar og Autbert: Kejseren ønskede at give den danske Konge nogle Mænd med, som havde Mod og Evne at paatage sig det vanskelige Hverv at udbrede Kristendommen i Danmark, samtidig med at de skulde bestyrke Harald i den nye Tro; men hidtil havde der ikke været nogen at finde. Men da skaffede Kejserens Frænde Vale, der netop samme Aar var bleven Abbed i Corbie, det Trossendebud, der var Opgaven voksen. Hans Tanke var falden paa Ansgar, en af hans Munke; han blev hentet og paatog sig Gerningen, og til ham sluttede Autbert sig da. — De danske sejlede ned

---

[1]) Jfr. Einhards Aarb. t. A. 757 (Bajrernes Hertug Thassilo overfor Pippin den lille). Ifølge samme Forfatter synes Harald at have taget sit Rige til Len allerede 814.

[2]) Tacitus' Germania Kap. 14.

[3]) Se Fengers Oversættelse, min Note Side 116.

ad Rhinen, forbi Køln og Dorstad[1]; kun den danske Kongesøn og hans Fætter blev tilbage som Gidsler, idet de efter Datidens Skik maatte holde Vagt hos Kejseren[2].

Ermold ender sin egenlige Fortælling med Jubel over den Tilvækst, Frankervælden havde faaet derved, at Kong Harald var bleven døbt og nu tillige var Kejserens Lensmand. Men denne Begivenhed blev af langt større Betydning for Norden end for Ludvig den fromme. Frankerriget blev ingenlunde styrket derved; tværtimod, Aaret efter blev Harald igen fordreven og fordærvede derpaa yderligere sin Stilling ved et troløst Fredsbrud, saa at han, skønt genindsat paa ny ved Kejserens Hjælp, nogle Aar efter for stedse maatte forlade Danmark.

Til Slut minder Ermold med Stolthed om, at der ogsaa nu er bleven bygget et Orgel i Frankernes Land. Man kendte nok den Slags Instrumenter; thi allerede i Aaret 757 havde Pippin den lille paa en Rigsdag i Compiegne modtaget et som Gave fra den græske Kejser Konstantinos (Kopronymos), men man var ikke naat til selv at forfærdige dem, indtil nu (826) Præsten Georgius fra Venedig tilbød at bygge et Orgel efter græsk Mønster. Kejseren modtog hans Tilbud med Glæde og lod Skatmesteren Tankulf give ham det nødvendige[3]. Orglerne var forøvrigt den Gang meget ufuldkomne.

Inden den forviste Abbed, der nu er færdig med sin Skildring af Ludvig den frommes Bedrifter, afslutter sit Værk med Tilegnelsen, indskyder han Fortællinger om Jærtegn, der er sket i Strassburgs Frue-Kirke, uden Tvivl for derved at vinde dens Biskop, Bernold, hos hvem han var i Forvaring. Jærtegnene skulde være skete i 8de Aarhundrede, medens Biskopsembedet forvaltedes af Theutram, „en Mand, værdig V. 649-768.

---

[1]) Ansgars Levned Kap. 7.
[2]) Jfr. St. Gallen-Munken II, 3—4.
[3]) Einhards Aarb. Ludvig d. frommes Levned Kap. 40.

at bære sit Navn». Betydningen af Navnet er ikke ganske sikker [1]. — Det sidste af de Jærtegn, der fortælles, siges at være samtidigt med Tysklands Apostels Martyrdød i Frisernes Land, altsaa fra Aar 755. — Efter Ermolds Beretning om Strassburgerkirken maa denne have været en treskibet Basilika med et Alter øverst i hvert af Skibene; Højaltret var indviet til Jomfru Maria, det sydlige Skibs Alter til sankt Paulus, det nordlige til sankt Petrus; i Midten af Hovedskibet har der været et Alter for Ærkeengelen Mikael, der æredes meget som Kirkens Stridsmand (jfr. Joh. Aab. 12, 7 flg), og endelig tæt ved Indgangen efter Skik Døbefonten, Johannes Døberens Helligdom. — Her benytter Ermold Lejligheden til et underlig anbragt Forsvar for Helgentilbedelsen; nu og da kommer Lysten til dogmatiske Æmner frem hos ham, men han er ikke altid heldig (saaledes V. 53).

Endelig kommer da Tilegnelsen til Kejser Ludvig, ledsaget af Bøn om Frigivelse. Ermold beder, at hans Sag maa undersøges paa ny; det vil da forhaabenlig føre til Frifindelse ved Kristi Hjælp, da han har Magt over Kongens Hjærte (jfr. Ordspr. 21, 1). Om Ludvig slet ikke har taget Hensyn til hans Ønske, eller om han virkelig har underkastet hans Sag en ny Prøvelse, ved vi ikke; kun det kan man vide, at Ermold i alt Fald ikke endnu fik Lov at vende tilbage.

[1]) Theut jfr. oldnord. þjóð, Folk. — ramr, stærk.

gelserne meddeles i en livlig fremstilling, som må agtes for en pålidelig optegnelse af den folkelige overleverings indhold. Sådanne skrifter vil vi søge at få overførte fuldstændig i en tro men dog let læselig form; og om vi end må forbeholde os på sine steder at forbigå et og andet, som kun hænger løsere sammen med grundemnet, så vil vi dog aldrig tillade os dette, uden at vi udtrykkelig gør opmærksom på, at det er sket. Endelig vil vi, for at lette og sikre opfattelsen så vel i det hele som i enkelthederne, til oversættelsen knytte kortfattede indledninger og oplysninger i så stort et omfang, som vi må holde det for nødvendigt».

Det saaledes dannede selskab har for årene 1876 og 77 udgivet 22 ark af Ammianus Marcellinuses romerske kejserhistorie og 31 ark af Plutarks levnedsskildringer, begge værker oversatte af højskoleforstander V. Ullmann i Norge under raadførsel med rektor H. H. Lefolii i Viborg. Fra begyndelsen af 1878 har undertegnede overtaget forlaget af de skrifter, der udgives for selskabet; selve ledelsen af udgivervirksomheden er fra samme tidspunkt bleven besørget af rektor Lefolii, ved hvis side der staar en raadgivende styrelse bestaaende af højskoleforstanderne Jens Nørregård og Ludvig Schrøder i Danmark og V. Ullmann i Norge. For de halvniende år 1878 til 1. halvår 1886 er udgivet

Ejnharts Kejser Karl den stores liv og levned, overs. af teol. kand. P. Kierkegaard ($3^1/_4$ ark),

Valdemar Sejr, en udvalgt samling af samtidige kildeskrifter og oldbreve, i oversættelse ved A. D. Jørgensen ($14^1/_2$ ark),

Helmolds Slavekrønike, overs. af kand. P. Kierkegaard, (19 ark),

Slutningen af Ammians kejserhistorie, overs. af Ullmann, (34 ark),

Anna Komnenas Alexiade, overs. af O. A. Hovgård, (49 ark),

Arnold fra Lybæks Slavekrønike, overs. af kand. P. Kierkegård, (25 ark),

Ermold Nigelluses digt om kong Haralds dåb, overs. af teol. kand. Hans Olrik ($3^5/_8$ ark),

af **Plutarks levnedsskildringer**, overs. af **Ullmann**, 6., 7., 8., 9. og 10. hefte (28 ark)
og af **Tacituses** fortælling om den ældre romerske kejsertid, overs. af O. A. **Hovgård**, 1.—6. hefte (39½ ark).

Foruden fortsættelsen af Tacitus og af Plutarks levnedsskildringer er det vedtaget at udgive en oversættelse
af **Polybius** ved O. A. **Hovgård** (på grundlag af en af afd. præst Chr. Koster efterladt oversættelse)
og af **Orderik Vitals** kirkehistorie et udvalg vedkommende den normannisk-angelsaksiske historie i oversættelse ved kand. **Kierkegård**.

Medlemsbidraget er 4 kroner om året, altså for ti år (1876—85) 40 kr. Plutarks 3.—4. hefte ere udsolgte. Ved bestillinger på alt, hvad selskabet har udgivet, godtgøres der for disse to hefter 2 kr. De afsluttede værker sælges særskilt: A. D. Jørgensens Valdemar Sejr for 3 kr., Ejnharts bog for 75 øre, Ammians kejserhistorie for 10 kr., Helmolds Slavekronike for 4 kr., Arnolds Slavekronike for 5 kr., Anna Komnenas Alexiade for 10 kr. og Ermolds digt om kong Haralds dåb for 1 kr. Som medlem af selskabet tegner man sig i enhver boglade i Norden og hos forlæggeren

Karl Schønberg,
Kronprinsensgade Nr. 2.

Rettelse.

Arnold s. 148 l. 13 f. n. »dette sidste« læs »hint første«.

Kjøbenhavn. — Bianco Lunos Kgl. Hof-Bogtrykkeri (F. Dreyer).

